

OB 70-LETNICI ROJSTVA EDVARDA KARDELJA

Človek velja toliko, kolikor je dal generaciji, kateri pripada...

V zadnjih januarjskih dneh oziroma natančneje 27. januarja mineva 70 let od rojstva velikana naše revolucije in tvorca jugoslovanske socialistične stvarnosti Edvarda Kardelja.

V spomin na neprecenljivo dediščino revolucionarne in marksistične misli, ki ostaja tesno povezana z našo skupnostjo, **bo v Ljubljani (na Gospo-**

darskem razstavišču) 27. januarja odprta razstava o življenju in delu Edvarda Kardelja. Razstava, ki bo nosila moto »Samoupravljanje – moč ljudskih množic« – bo odprta do 25. februarja. Oglevalo naj bi si jo čim večje število delovnih ljudi in občanov, mladine in šolarjev. Dela Kardelja zadnjih 30 let obsegajo izredno širok krog pomembnih družbenih problemov, pomenijo nenehno poglobljanje načrtane poti. V ospredju je proces razvoja samoupravnega socialističnega sistema, torej kompleks družbeno-ekonomskih, pravnih in političnih odnosov v vseh njihovih razsežnostih pri osvobajanju človeka, pri ustvarjanju nove etike in kulture, v medčloveških odnosih in odnosih med narodi, ki jih Karđelj ves čas obravnava v njihovi medsebojni odvisnosti. Ni mogoče na kratko zajeti njegovega prispevka naši sodobni praksi in nadaljnjim perspektivam, od njegovega sodelovanja pri programu ZKJ preko razprav o socialistični politiki na vasi, zapiskov o družbeni kritiki, obravnavanja protislovij naše socialistične družbe do utemeljitve ustav, zakona o združenem

delu in načrtovanja smeri nadaljnjega razvoja političnega sistema.

Bogastvo Kardeljeve misli, trdnost smeri, ki nam jo je odpiral, vse to je že desetletja živo navzoče v našem življenju in ostalo nam bo varno vodilo pri razreševanju družbenih problemov. Čim bolj bomo razumeli Kardelja, toliko smotnejše bo naše delovanje,

čim bolj ga bomo približali mladi generaciji, s toliko večjim zaupanjem lahko gledamo na nadaljevanje njegove poti.

»Človeku je vredno živeti le, če ustvarja. Pod tem izrazom ni, da bi si morali zamišljati samo velike stvari. Človek velja toliko, kolikor je dal pokolenju, kateremu pripada, kjerkoli in na kakršenkoli način. Ustvarjanje pa je boj, boj v malem in velikem, boj z materijo, boj v družbenih odnosih, boj z zaostalostjo mnenj. Vse življenje, ki smo ga vsi preživeli, je bilo polno takšnega boja, in vsakdo je prispeval tisto, kar je mogel prispevati. Drugačnega življenja si res ne bi mogel misliti.«

(E. Kardelj)

NASA KOMUNA

glasilo ok szdl ljubljana vič·rudnik

leto XVI
številka 2

22. januar 1980

izhaja
štirinajstnevno

Prehajamo na ekonomske stanarine

Razprave o ekonomskih stanarinah in obeti o zvišanju stroškov za stanarine s tem v zvezi so pravzaprav že leto dni in več predmet razprav stanovalcev v družbenih stanovanjih. Letos bomo postopek na prehod ekonomske stanarine končno tudi rešili – po oceni mnogih razmeroma pozno. Sedanje stanarine so relativno nizke in ne predstavljajo v družinskem proračunu pomembnejši izdatek. Takšen odnos pa je bil seveda nenormalen, saj to povzroča tudi ekonomsko škodo našemu gospodarstvu. Zgrajenih je bilo prav zaradi tega manj stanovanj, saj so bili prihodki od sedanjih stanarin skromni. Ekonomska stanarina pomeni po definiciji družbeno priznana cena za uporabo družbenega stanovanja. Iz tega ni razvidno nič. Preprosto povedano gre pri ekonomski stanarini za plačevanje takšnih zneskov, da bo mogoče v bodočnosti zgraditi nova stanovanja, ko bodo sedanja izrabljena in da bo mogoče sedanja stanovanja vzdrževati in jih normalno oskrbovati.

Tisti, ki je doslej plačeval na primer za 51 kvadratnih metrov veliko stanovanje dobrih 480 din, bo plačeval od letošnjega prvega aprila (pa zares, ne za šalo) 600 din. Tisti, ki je doslej plačeval za 86 kvadratnih metrov veliko stanovanje

1.115 din stanarine, bo plačeval poslej 1.429 din. Te stanarine se bodo v naslednjih letih še povečevale, dokler ne bodo dosegle realnih višin. Sedanje stanarine so namreč nerealne in so pod vplivom različnih socialnih meril neutemeljeno nizke, kar je tudi povzročilo današnje in včerajšnje kronično pomanjkanje stanovanj.

Nerealno nizke stanarine so povzročile pretirane »apetite« po predimenzioniranih stanovanjih in tudi neskromnost pri številnih, ki so imeli možnost dobiti družbeno stanovanje. Če primerjamo danes udeležbo stanarine v odstotkih pri stroških naše družine z zahodno Evropo, vidimo, da pomeni pri nas stanarina zane-marljiv delček družinskega proračuna, drugod pa tudi tretjino.

Zakaj bodo stanovanja dražja?

Ceno danes novega stanovanja bodo razdelili na sto delčkov in enega od teh delčkov (torej en odstotek) bo potrebno plačati v vsakoletni stanarini. V sto letih bo torej mogoče kupiti novo stanovanje. Vsako leto bo ta delček seveda revaloriziran glede na rast cen novih stanovanj. To je torej delež, ki bo šel za amortizacijo.

Drugi del, ki bo večji, bo denar, ki ga bodo dobili hišni sveti za sprotno vzdrževanje, kamor sodi zamenjava žarnice, stikal in še vrste drugih malenkosti, ki so potrebne in ki so sedaj vedno velik problem. To bo v bodoče moralo biti brezhibno. Bistveno še večji delež bo za investicijsko vzdrževanje. Sem sodi obnova ali zamenjava strehe, zamenjava dotrajanih napeljav, itd. Seveda bo tega v novejših stavbah manj, v starejših več. Ta drugi del, namenjen investicijskemu vzdrževanju, se bo lahko prelivljal v okviru občine med starimi in novimi stavbami. Prvi del, ki ga dobe hišni sveti pa je namenjen izključno hiši, kjer je denar zbran v okviru stanarine.

Tretji del so stroški upravljanja. Ti so v celotnem deležu udeleženi s 17 odstotki in sotelej veliki, če ne že preveliki. Obeta, da se bo ta delež v prihodnjih letih zmanjšal. Tu so stroški strokovnih služb (beri Staninvesta), hišne samouprave, stanovanjske skupnosti, itd. V zadnji postavki so funkcionalni stroški, kamor spadajo premije za zavarovanje, prispevek za zaklonišča, itd.

Vse to bo omogočilo graditev več stanovanj, boljše vzdrževanje in racionalnejše upravljanje. Zato so ekonomske stanarine kot del akcijskega programa dobile soglasno v javni razpravi podporo.

Vprašanje o socialni varnosti je tudi rešeno. Tisti, ki ekonomskih stanarin ne bi zmogli, glede na svoje dohodke in število družinskih članov in če nimajo prevelikega stanovanja, bodo dobili del stanarine povrnjene, kot subvencijo iz posebnega sklada. Ta povrnitev lahko znese največ 80 odstotkov stanarine. Tisti, ki resnično nimajo, tako z ekonomskimi niso ogroženi. Bojazni, da bi

zmanjkalo denarja za subvencije ni, saj so bile dane že doslej, vendar so ostajale v veliki meri neizkoriščene.

Do subvencij za stanarino bodo lahko prišli le res potrebni. Tisti, ki imajo še svoje zasebno stanovanje, vikend, ali druge nepremičnine, podnajemnike, ali avto, subvencije ne bodo mogli dobiti. Sporno je poslednje določilo o avtu, saj postavlja avto v položaj luksuznega predmeta, kar pa ta že dolgo ni več.

Ekonomske stanarine so torej korak naprej in se ga lahko boji le tisti, ki je doslej izkoriščal poceni družbeno stanovanje in si zagotavljal tudi na račun družbe dodatni višji standard.

MILOVAN DIMITRIČ

Kako bodo potekale razprave?

Razprave o osnutku prehoda na ekonomske stanarine so pred nami. Potekale bodo po dvofaznem postopku in sicer:

- razprava o osnutku samoupravnega sporazuma od 10. januarja do 10. februarja 1980
- razprava o predlogu samoupravnega sporazuma od 20. februarja do 5. marca 1980.
- podpisovanje samoupravnega sporazuma bo med 10. in 20. marcem 1980

V prvih razpravah, katere so organizirane za nosilce javnih razprav in v katerih se že postavljajo določena vprašanja oziroma stališča, se je pokazalo, da do prehoda na ekonomske stanarine ni odporov, da naš delovni človek – stanovalci želijo upravljati z družbenim bogastvom, kakršno je stanovanje, da je za to pripravljen prispevati več, seveda pa želi vedeti, kam ta denar gre in kako ga trošimo, skratka želi biti subjekt v tem gospodarjenju in prevzeti odgovornost, katera je s tem povezana.